

Pensioenartikel in het nieuwe belastingverdrag van Nederland met Zwitserland

Nieuwe heffingsverdeling voor pensioenen e.d. vanaf 1 januari 2021.

Van onze landenvertegenwoordiger in Zwitserland, Riet van Dongen, ontvingen we de volgende informatie. Op 30.11.2020 is een belastingprotocol tussen Nederland en Zwitserland in werking getreden dat een gedeelte 2010 daterende belastingverdrag vervangt. Het is al op 1 januari 2021 in werking getreden. De SVB en pensioenfondsen zijn ingelicht over de wijziging en houden loonbelasting in vanaf deze datum. Belangrijke wijzigingen zijn aangebracht in artikel 18 dat de heffingstoewijzing over pensioenen, lijfrentes en socialezekerheidsuitkeringen behandelt. Zie hier het nieuwe verdrag:

<https://wetten.overheid.nl/BWBV0004082/2020-11-30>

In hoofdlijnen luidt de nieuwe heffingsverdeling als volgt voor inwoners van Zwitserland met pensioenen e.d. afkomstig uit Nederland. Nederland heft over het bruto-bedrag aan pensioenen, en soortgelijke beloningen en lijfrentes indien afkomstig uit Nederland, en bovendien over Nederlandse betalingen voor sociale zekerheid. Voor zover pensioenen en lijfrentes een periodiek karakter dragen, mag niet meer dan 15% worden geheven. Volgens ons is die maximering exclusief eventuele heffingskorting.

Merk op **dat Nederlandse overheidspensioenen (veelal van ABP) niet onder artikel 19 vallen, maar ook onder artikel 18.** Zij worden dus op dezelfde wijze in de heffingsverdeling betrokken als Nederlandse bedrijfspensioenen. Het begrip “pensioenen en soortgelijke beloningen” is niet gedefinieerd in het verdrag en dus zijn de definities van de Staten waaruit ze afkomstig zijn van toepassing.

Zwitserland betreft de periodieke betalingen die door Nederland tot 15% mogen worden belast (dus niet: eventuele afkoopsommen) op grond van art. 22 lid c ook in zijn heffing voor inkomstenbelasting. Maar Zwitserland vermindert de inkomsten met een derde van het totale nettobedrag. Het nettobedrag wordt berekend als 85% van het brutobedrag aan pensioenen e.d., vermoedelijk ongeacht de vraag of Nederland inderdaad het maximum percentage van 15% daadwerkelijk heft. In feite komt het er aldus op neer dat Zwitserland heft over ongeveer 57% van het totale brutobedrag (over periodieke betalingen).

Voorbeeld: een gepensioneerde inwoner van Zwitserland ontvangt de volgende jaarlijkse pensioenen: AOW 8000 €, bedrijfspensioen uit Nederland 10000 €, ABP pensioen 5000 € totaal 23000 €. Nederland heft nu maximaal 15% over **uit Nederland afkomstige pensioenen**, d.w.z. (max.) 15% van 23000 € - 3450 € = 19550€. Maar Zwitserland geeft 1/3 ‘korting’ op dit bedrag. Het belastbare Nederlandse pensioen is dan niet 19550 €, maar 13033 €. Bij de Zwitserse belastingopgave over het wereldinkomen mag deze voorbeeldpersoon dus het Nederlandse pensioenbedrag van 13033 € opgeven.

Verschillen ten opzichte van het oude verdrag

In het oude verdrag was de heffing anders geregeld. Het oorspronkelijke artikel 18 van het Verdrag wijst het heffingsrecht over pensioenen, andere soortgelijke beloningen en lijfrenten, en socialezekerheidsuitkeringen toe aan de woonstaat van de genietter daarvan. Maar in bepaalde gevallen mochten op basis van het oorspronkelijke artikel 18 van het Verdrag deze inkomsten ook worden belast in de andere Staat (bronstaatheffing). Dat was het geval als de opbouw van het pensioen of de socialezekerheidsuitkeringen in de bronstaat fiscaal is gefacilieerd, deze inkomsten in de woonstaat niet regulier werden belast en deze inkomsten in een kalenderjaar meer bedroegen dan € 20.000. Daarnaast gold op basis van het oorspronkelijke artikel 18, derde lid, van het Verdrag voor afkoopsommen van pensioenen een bronstaatheffing, wanneer de uitbetaling daarvan heeft plaatsgevonden vóór de datum waarop het pensioen is ingegaan.

Ingeval van een uitkering ineens, zoals bij afkoop van pensioenaanspraken het geval kan zijn, is het heffingsrecht van de bronstaat niet beperkt tot 15% van het brutobedrag, maar mag de bronstaat de niet-periodieke uitkering volledig belasten. In vergelijking met de in het oorspronkelijke artikel 18, derde lid, opgenomen regeling ziet de nieuwe regeling op niet-periodieke uitbetalingen ongeacht het moment van de uitbetaling.

Enkele begripsbepalingen

In art. 18 lid 2 van het nieuwe verdrag is bepaald wanneer een pensioen geacht wordt uit een Verdragsluitende Staat «afkomstig» te zijn. Dat is het geval voor zover de met het pensioen samenhangende bijdragen of betalingen, dan wel de aanspraken op dit pensioen, in die Staat in aanmerking zijn gekomen voor een fiscale tegemoetkoming. Een nettopensioen en een nettolijfrente worden niet geacht in aanmerking te zijn gekomen voor fiscale tegemoetkoming. Hiervoor bestaat immers geen recht op premieaftrek en geldt, kort gezegd, de omkeerregel niet. Dit betekent dat het heffingsrecht over de uitkeringen volgens een nettopensioen of een nettolijfrente (op grond van artikel 21 «Overige inkomsten») aan de woonstaat toekomt. Deze bepaling is gelijklopend aan de eerste volzin van het oorspronkelijke artikel 18, vierde lid.

In het derde lid van het nieuwe artikel 18 is een definitie opgenomen van het begrip «lijfrente», dat onveranderd is t.o.v. het oude verdrag. Die luidt als volgt: “een vaste som, periodiek betaalbaar op vaste tijdstippen, hetzij gedurende het leven, hetzij gedurende een vastgesteld of voor vaststelling vatbaar tijdvak, ingevolge een verbintenis tot het doen van betalingen, welke tegenover een voldoende en volledige tegenprestatie in geld of

geldswaarde staat en voor zover de aanspraak of de met de lijfrente samenhangende bijdrage in de Verdragsluitende Staat waaruit de lijfrente afkomstig is, in aanmerking is gekomen voor een fiscale tegemoetkoming”.

Nederland heeft dus bewerkstelligd dat een gedeeltelijke bronstaatheffing over pensioenen e.d. is opgenomen in het nieuwe verdrag, terwijl voor periodieke betalingen voorheen veelal een woonstaatheffing gold. Het bijzondere van dit protocol is dat tegelijkertijd, middels de bovengenoemde methode tot voorkoming van dubbele belasting, ook nog een woonstaatheffing geldt. Er is niet voorzien in een overgangsregeling voor het pensioenartikel.

Door (meer) bronstaatheffing zal een inwoner van Zwitserland met Nederlandse AOW en pensioen of lijfrente eerder aan de regeling kwalificerende buitenlandse belastingplicht toe kunnen komen. Immers, er zal eerder aan het criterium minstens 90% van het wereldinkomen in Nederland belast worden toegekomen. Het gegeven dat Zwitserland over veel pensioenen en socialezekerheidsuitkeringen (als: AOW, ANW, WAO, WIA) ook mag heffen doet bij de toetsing aan dit criterium niet ter zake.

De bestaande Nederlandse vrijstelling van loonheffing over pensioenen, lijfrentes en socialezekerheidspensioenen is per 1.1.2021 al voor gepensioneerden in Zwitserland ingetrokken. Volgens ons kan bezwaar gemaakt worden bij een pensioenfonds als bij de maandelijkse afrekening zou blijken dat meer dan 15% loonbelasting is geheven. Uit een brief die inwoners van Zwitserland van de Nederlandse belastingdienst kregen blijkt echter dat pensioenfondsen niet per se gehouden zijn dit maximum van 15% aan te houden indien hun administratie dat niet toelaat. In dat geval staat slechts de weg open via (voorlopige) aanslag belastingvermindering tot het juiste niveau aan te vragen.

Onduidelijk is nog hoe in Zwitserland de wijziging precies doorwerkt in de wijze waarop (in 2022) over 2021 aangifte moet worden gedaan. **In ieder geval moet bij het inleveren van de belastingopgave over 2021 (in 2022) in Zwitserland tegelijkertijd ook een aanvraag voor vrijstelling voor 1/3 van het nettobedrag van het NL pensioen worden aangevraagd. (!)**

Het delen van persoonlijke berekeningen over en ervaringen met belastingheffingen door zowel Nederland als Zwitserland worden op prijs gesteld.